

BIJLAGE XVI VOORTOETS N2000-GEBIEDEN

Witteveen+Bos
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
telefoon 0570 69 79 11
fax 0570 69 73 44
www.witteveenbos.nl

onderwerp voortoets peilvoorstel Vijfheerenlanden
project GGOR/Peilbesluit Vijfheerenlanden
opdrachtgever waterschap Rivierenland
projectcode TL217-3
referentie TL217-3/kolm/029
opgemaakt door ir. W.B. Roosen
goedgekeurd door ir. T.H. van Wee
status definitief 02
datum opmaak 28 juni 2013
bijlagen I Essentietabellen N2000-gebieden
II Biotoopeisen habitattypen

paraaf

W 20/6/13

aan waterschap Rivierenland J. Cremer
kopie

1. INLEIDING

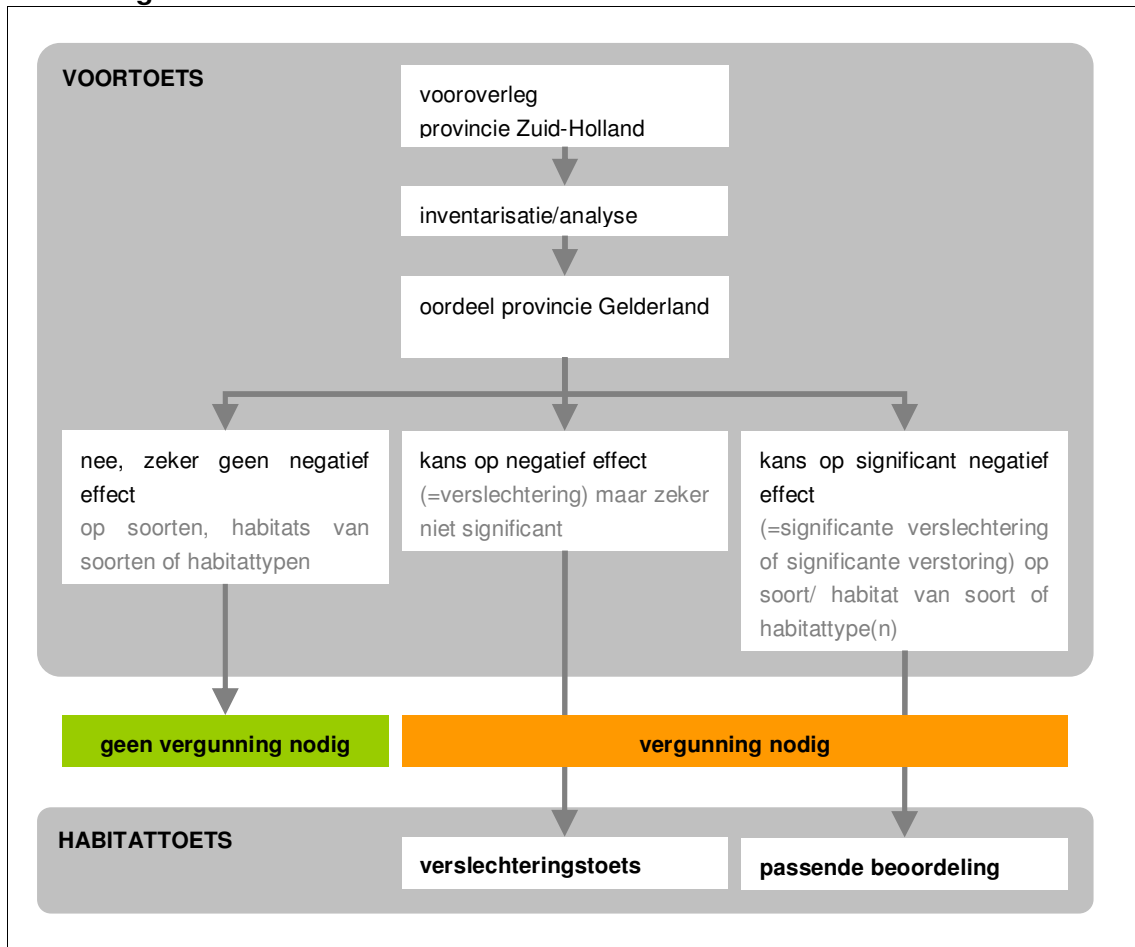
Binnen de Vijfheerenlanden bevinden zich beschermde habitattypen van de Natura 2000-gebieden Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid en Zouweboezem. De Natura 2000-gebieden vallen onder de bescherming en regels van de Natuurbeschermingswet 1998. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor habitats en soorten van de Natura 2000-gebieden zijn in principe verboden en daardoor vergunningsplichtig. Om te toetsen of de plannen in de Vijfheerenlanden vergunningsplichtig zijn wordt in een voortoets beoordeeld of er significante negatieve effecten optreden op het Natura 2000-gebied.

Kader Voortoets

Bestuursorganen dienen bij al haar besluiten rekening houden met de gevolgen van het besluit voor Natura 2000-gebieden (artikel 19j Nbw'98). Het bestuursorgaan dient via een voortoets of passende beoordeling duidelijk maken dat uitvoering van besluiten niet strijdig is met de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden.

De voortoets is de eerste fase in de inventarisatie. Met een voortoets (zie afbeelding 1.1) wordt de vraag beantwoord of er een kans op negatieve effecten bestaat. Als er een kans bestaat dat de nieuwe situatie een verslechtering of significante verstoring met zich meebrengt, is uitvoering van het besluit mogelijk niet toegestaan. Om daar meer zicht op te krijgen is in dat geval een verslechteringsstoets (bij niet significante verslechtering) of Passende Beoordeling nodig. Bij afwezigheid van negatieve effecten, bijvoorbeeld door het nemen van mitigerende maatregelen, kan het waterschap de peilen zonder vergunning vastleggen in het peilbesluit.

Afbeelding 1.1. Checklist uitvoerbaarheid

In deze voortoets worden de effecten van de veranderingen in de winter- en zomerpeilen in het peilvoorstel voor de Vijfheerenlanden en de daaruit volgende veranderingen in de grondwaterstanden beschreven voor de beschermde gebieden. Op basis van de effectbeoordeling kan worden geconcludeerd of de gewenste waterpeilen in het kader van de beschermde gebieden vergunningsplichtig zijn.

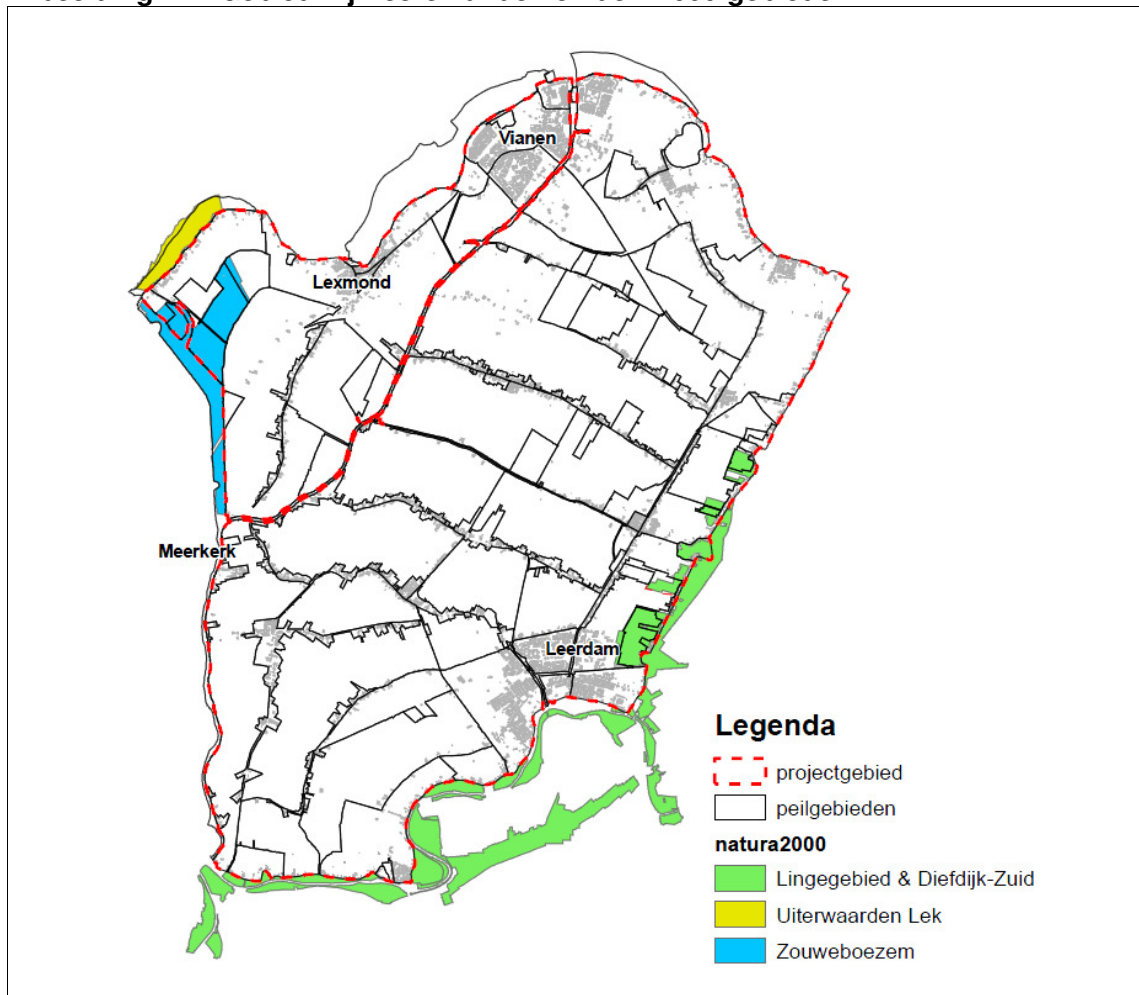
2. VOORTOETS

2.1. Peilbesluiten 2003 en 2013

Waterschap Rivierenland is belast met het peilbeheer van alle oppervlaktewaterlichamen in het gehele beheergebied. Daarvoor is zij verplicht om een of meer peilbesluiten vast te stellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen peilbesluiten en streefpeilbesluiten. Voor het gebied Vijfheerenlanden betreft het een peilbesluit.

Doel van het peilbesluit is de belanghebbenden duidelijkheid en rechtszekerheid te bieden ten aanzien van de na te streven peilen. Bij het vaststellen van (streef)peilbesluiten handelt het waterschap een tienjaarlijkse herzieningstermijn. Het vorige peilbesluit voor het gebied Vijfheerenlanden dateert uit het jaar 2004, dit betekent dat het herziene peilbesluit uiterlijk in 2014 vastgesteld moet worden. De begrenzing van peilbesluit Vijfheerenlanden met de ligging van de N2000-gebieden is aangegeven in afbeelding 2.1.

Afbeelding 2.1. Gebied Vijfheerenlanden en de N2000-gebieden

2.2. Natura 2000-gebieden

In de Vijfheerenlanden zijn twee Natura 2000-gebieden aanwezig (zie ook afbeelding 2.1), te weten de 'Zouweboezem' en de 'Nieuwe Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid'.

Nieuwe Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid

Het gebied Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid omvat de oeverlanden van de rivier de Linge, die een smal stroomgebied heeft dat tussen Rijn en Waal ligt ingekneld en valt deels binnen en deels buiten het projectgebied (langs de Linge).

Zouweboezem

Het Natura 2000-gebied 'Zouweboezem' bestaat uit een langgerekte boezem tussen de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Daarnaast omvat Natura 2000-gebied een oppervlak blauwgraslanden binnen polder Achthoven. Het areaal in de polder Achthoven valt binnen het projectgebied.

2.3. Instandhoudingsdoelen en kernopgaven

Een overzicht van doelstelling en staat van instandhouding van soorten en habitattypen is weergegeven in bijlage I. Er zijn voor het gebied diverse kernopgaven opgesteld waaronder één met 'sense of urgency' met betrekking tot de waterkwaliteit voor blauwgraslanden.

Beide Natura 2000-gebieden vallen voor het grootste deel onder zowel de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) als Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG). Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden. Dit is in de Nederlandse wetgeving vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

Om aan deze verplichting te voldoen dienen voor alle Natura 2000-gebieden instandhoudingsdoelen vastgelegd te worden in een aanwijzingsbesluit (Natuurbeschermingswet 1998, art. 10a, lid 2). Het Natura 2000-gebied zijn is nog niet definitief aangewezen. Wel is het ontwerp aanwijzingsbesluit door de minister van het toenmalige LNV (nu EL&I) in 2008 gepubliceerd. Na definitieve aanwijzing wordt in nauw overleg met betrokken partijen een beheerplan opgesteld, waarin onder andere staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen. De provincie Zuid-Holland is voortouwnemer voor het opstellen van het Natura 2000-beheerplan. Het proces voor het opstellen van het beheerplan is opgestart, maar resultaten zijn nog niet beschikbaar.

In afwachting van het nog op te stellen Natura 2000-beheerplannen en de diverse studies die daaraan ten grondslag zullen liggen, heeft het waterschap in het algemeen besloten de huidige (vigerende) praktijkpeilen ongewijzigd vast te leggen. Aanpassing van de peilen is na vastlegging mogelijk, ook binnen de looptijd van het peilbesluit van 10 jaar, door middel van een partiële herziening.

2.4. Vastleggen huidige peil in Natura 2000-gebieden

Het waterschap wil in de volgende peilgebieden in N2000-gebied de vigerende peilen (gelijk aan de praktijkpeilen) opnieuw gaan vastleggen. Dit betreft dus geen peilwijziging. Er treedt geen verandering op van de huidige grondwaterstand. Door de vastlegging van de huidige peilen treedt er geen verslechtering op ten opzichte van de huidige situatie voor de habitattypen. Bij het uitvoeren van een aparte gebiedsspecifieke GGOR-studie of beheerplan kan het peil in dit gebied mogelijk geoptimaliseerd worden.

Het gaat om de volgende peilgebieden:

- Kikkert-Zuid;
- Nieuw-Schaaijk Hoog;
- Schoonrewoerdse Wiel;
- Waaij;
- Hoge Boezem;
- Nieuw Schaaijk.

2.5. Uitzondering

Over het algemeen wordt ervoor gekozen om de huidige vigerende peilen in N2000-gebieden opnieuw vast te leggen, met uitzondering van:

- peilgrenscorrecties, ofwel aanpassen grens peilgebied aan N2000-grens (scheiding functies landbouw-natuur) voor de gebieden:
 - Achthoven-Oost (Zouweboezem);
 - Schaaijk en Loosdorp (Diefdijk-Zuid);
- herstel meetfout peilschaal: Lage Boezem (Zouweboezem);
- wensen peilmaatregelen van natuurbeheerders:
 - Sonsbrug/Kortgerecht (Diefdijk-Zuid);
 - Kortgerecht Hoog (Diefdijk-Zuid).

Hierbij heeft de natuurbeheerder expliciet aangegeven dat de peilmaatregel beter is voor de (ontwikkeling van de) habitattypen.

In de volgende twee paragrafen wordt voor de respectievelijke de N2000-gebieden Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid en Zouweboezem de voorkomende habitattypen gepresenteerd. Daarna worden de effecten van de peilmaatregelen van deze uitzonderingen beoordeeld.

2.6. Natura 2000 Nieuwe Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid

2.6.1. Voorkomen habitattypen

Binnen het projectgebied liggen enkele onderdelen van het Natura 2000-gebied Nieuwe Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid. Binnen deze onderdelen van het Natura 2000-gebied liggen enkele beschermde habitattypen (Ontwerpbesluit Lingegebied en Diefdijk-Zuid):

- H6510B Glanshaver- en vossenstaart hooilanden (type B vossestaart);
- H7320 Alkalisch laagveen (ten zuidoosten van Asperen, niet binnen het projectgebied);
- H91E0A Zachthoutoibos;
- H91E0B Essen-iepenbossen;
- H91E0C Beekbegeleidende bossen.

Daarnaast is voor de onderstaande habitatsoorten een instandhoudingsdoel opgesteld:

- H1134 bittervoorn;
- H1145 grote modderkruiper;
- H1149 kleine modderkruiper;
- H1166 kamsalamander.

De biotoeisen van de habitattypen zijn kort toegelicht in bijlage II.

2.6.2. Beoordeling effecten peilmaatregelen

In 3 percelen van het N2000-gebied Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid wordt een wijziging van het winter- en zomerpeil voorzien:

- perceel 1: Kortgerecht Hoog;
- perceel 2: Sonsbrug;
- perceel 3: Nieuw Schaaijk.

Tevens wordt een verhoging van het winter- en zomerpeil voorzien in een perceel N2000-gebied dat bij Nieuw Schaaijk Hoog (peilgebied 03-08-04) wordt gevoegd (ten behoeve van functiescheiding in Schaaijk en Loosdorp). Ook wordt er in Kortgerecht Hoog een verhoging van het winterpeil voorzien. Dit peilgebied omvat een perceel N2000 natuur. Voor deze twee maatregelen geldt dat er geen beschermde habitats zijn gelegen binnen de gebieden met de peilverhoging. Deze maatregelen zijn daarom niet getoetst.

In peilgebied Nieuw Schaaijk Midden (03-08-08) wordt het hogere praktijkpeil vastgesteld. Dit peil is al 20 jaar praktijkpeil. Er worden geen hydrologische effecten van de peilverhoging in het N2000-gebied Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid berekend. Bovendien zijn er geen beschermde habitats in de omgeving gelegen. Een negatief effect wordt daarom uitgesloten.

In een deel van het peilgebied Leerdam-West (03-08-06) wordt het zomerpeil met 10 cm verlaagd. Er wordt geen grondwaterstandverandering buiten dit peilgebied als gevolg van de maatregel berekend. Er treden geen effecten op in het N2000-gebied Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid.

In afbeelding 2.2 is aangegeven welke beschermde habitats liggen in deze 3 gebieden waarvoor een wijziging van het peil wordt voorzien in het peilvoorstel. De wijzigingen in de winter- en zomerpeilen resulteren per perceel in kleine wijzigingen in de GLG, GVG en GHG, zie tabel 2.1.

Tabel 2.1. Peilveranderingen in beschermde habitats

perceel	peilgebied	habitattype	verandering peil (cm)	verandering GXG (cm)	toekomstige GXG (cm-mv)	eisen (cm-mv)
1	grens Kortgerecht Hoog en Waaij	beekbegeleidende bossen	WP + 5 cm	nagenoeg geen	GLG: 25-75 GVG: 10-35 GHG: 0-25	GLG: 63-108 GVG: 20-43 GHG: 9-42
2	Sonsbrug	zachthoutoobos	WP +25 cm ZP - 10 cm	GLG: nagenoeg geen GVG en GHG: 5 tot 10 cm natter	GLG: 25-75 GVG: 0-25 GHG: 0-15	GLG: 20-46 GVG: 50-86 GHG: 1-29
3	Nieuw Schaaijk	zachthoutoobos en glanshaverhooiland	WP + 43 cm ZP + 13 cm	GHG: 15 cm natter GVG: 10 cm natter GLG: 0 tot 5 cm natter	GLG: 40-100 GVG: 0-50 GHG: 0-25	GLG: 20-46 GVG: 50-86 GHG: 1-29 en GLG: 64-84 GVG: 34-48 GHG: 19-29

In perceel 1 heeft de lichte stijging van het winterpeil geen negatieve effecten op dit habitattype. De nieuwe GLG en GHG liggen binnen de acceptabele waarden voor deze habitat. De waarden van de GVG zijn niet optimaal, maar dat waren deze in de huidige situatie ook

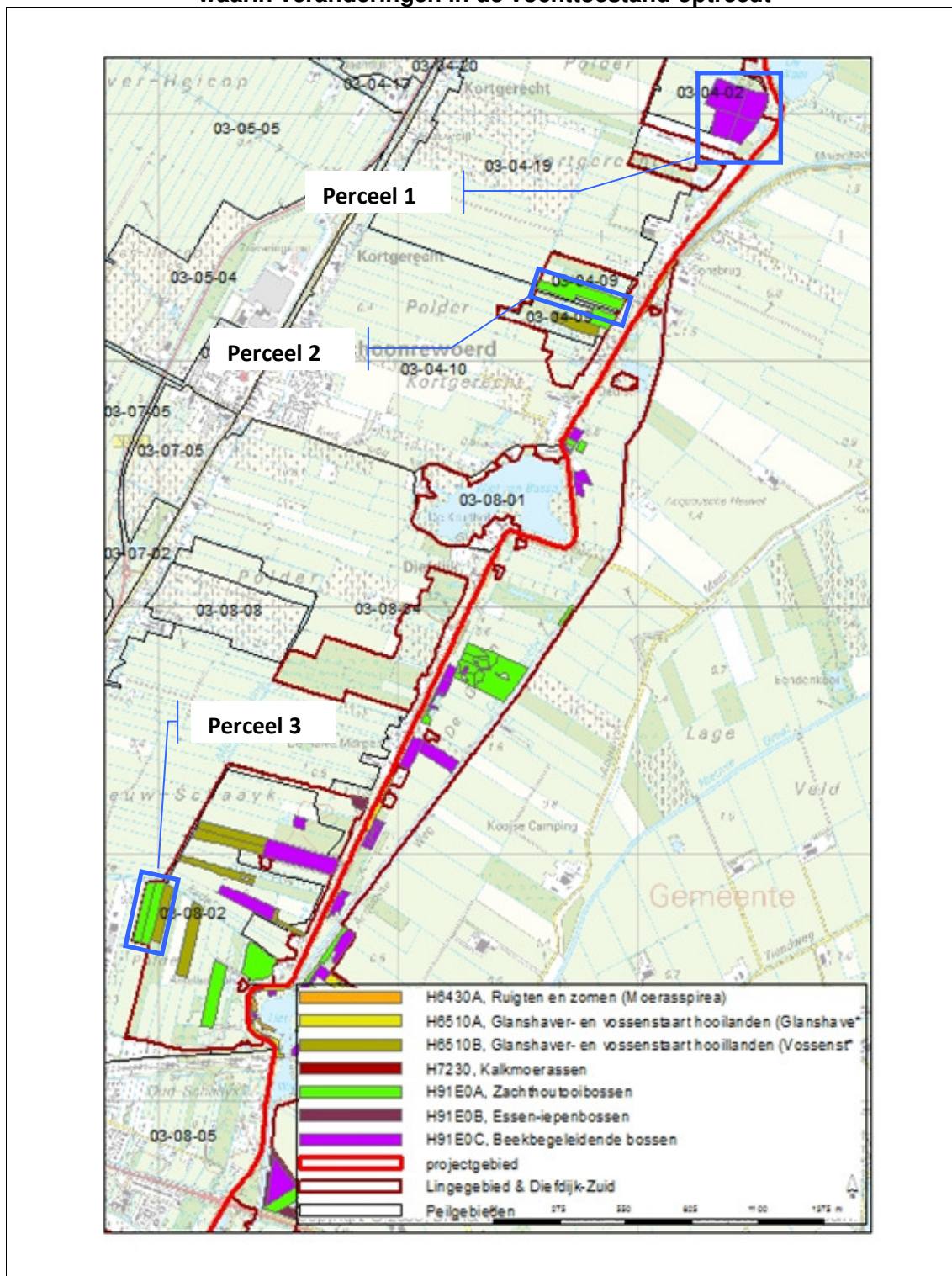
al niet. De vernatting van het gebied vormt voor de habitatoorten geen probleem aangezien deze sterk gebonden zijn aan aquatische milieu.

In perceel 2 ligt de GLG in de huidige situatie lokaal te diep onder maaiveld voor het habitatype. Door de peilmaatregel treedt geen verandering op van de GLG ten opzichte van de huidige situatie. Wel wordt het winterpeil verhoogd. Door het hogere winterpeil duurt het langer voordat de grondwaterstand uitzakt, het gebied blijft langer nat in het voorjaar. Omdat de GLG niet afwijkt van de huidige situatie treedt er geen verandering op in de vochtsituatie waardoor een negatief effect als gevolg van het gewenste peil kan worden uitgesloten.

In perceel 3 treedt een vernatting op door de maatregelen in het peilvoorstel. Toch zakt de GLG waarschijnlijk nog te diep weg dan wenselijk voor het zachthoutoobos. Daarentegen lijkt de GVG gemiddeld genomen aan de hoge kant. De huidige situatie is mogelijk al geen geschikte groeiplek (meer) is voor dit habitatype. In de toekomstige situatie treedt geen verslechtering op ten opzichte van de huidige situatie. De acceptabele grondwaterstanden voor het glanshaverhooiland liggen ongeveer binnen de range van de te verwachten grondwaterstanden van het peilvoorstel. Een negatief effect van het GGOR kan worden uitgesloten. Als laatste heeft de vernatting van het gebied positieve gevolgen voor de habitatoorten gezien deze soorten allen gebonden zijn aan vochtige omstandigheden.

Het peilvoorstel omvat op termijn indexering en peilaanpassing in peilgebied Schaaijk en Loosdorp (03-08-09). In dit peilgebied is tevens de aanleg van een hoogwatervoorziening gepland. De N2000 natuur in het peilgebied wordt bij de natuur in de naastgelegen peilgebieden gevoegd. Als deze maatregelen voltooid zijn kan de indexering en peilaanpassing plaatsvinden in allen de agrarische delen. De peilaanpassing betreft een zomer- en winterpeilverlaging van 3 cm, die gefaseerd wordt doorgevoerd in 2 a 3 jaar. De peilindexering betreft een geleidelijke zomer- en winterpeilverlaging van 2,5 mm/jaar, volgend op de maaiveldaling in het gebied. Door de peilverlaging komt de GHG en GLG in Schaaijk en Loosdorp 2 tot 3 cm dieper onder maaiveld te liggen. De effecten van de maatregel in het aangrenzende N2000-gebied zijn niet hydrologisch gezien niet significant (minder dan 1 cm). Er treedt geen verslechtering op voor de habitattypen.

Afbeelding 2.2. Percelen binnen Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid waarin veranderingen in de vochttoestand optreedt

2.7. Natura 2000-gebied Zouweboezem

2.7.1. Voorkomen habitattypen

Een deel van het Natura 2000-gebied Zouweboezem ligt binnen het projectgebied. In het Natura 2000-gebied Zouweboezem is voor één habitatype een instandhoudingsdoel opgesteld, Blauwgrasland (H6410) (Ontwerpbesluit Zouweboezem).

Daarnaast is voor de onderstaande habitatsoorten, broed- (B) en niet-broedvogelsoorten (NB) in de Zouweboezem een instandhoudingsdoel opgesteld:

- H1134 bittervoorn;
- H1145 grote modderkruiper;
- H1149 kleine modderkruiper;
- H1166 kamsalamander;
- H4056 platte schijfhoren;
- A021 Roerdomp (B);
- A029 Purperreiger (B);
- A119 Porseleinhoen (B);
- A197 Zwarte stern (B);
- A292 Snor (B);
- A051 Krakeend (NB).

De biotoopeisen van de habitattypen zijn kort toegelicht in bijlage II.

2.7.2. Beoordeling effecten peilmaatregelen

In 2 percelen van het N2000 gebied Zouweboezem wordt een wijziging van het winter- en/of zomerpeil voorzien:

- perceel 1: Lage Boezem;
- perceel 2: Achthoven-Oost/Kikkert-Noord.

Het grootste deel van het Natura 2000-gebied ligt buiten de grenzen van het projectgebied en ondervindt geen veranderingen in de waterpeilen. In de peilvoorstel stijgt het winterpeil in twee gebieden (1 & 2) in het Natura 2000-gebied, zie afbeelding 2.2. In de twee gebieden kunnen blauwgraslanden aanwezig zijn. Ook de aanwezigheid van de habitatsoorten in deze gebieden zijn niet uit te sluiten. Daarentegen zakt het zomerpeil cm in één van de gebieden (2) waar het winterpeil stijgt. De wijzigingen in de winter- en zomerpeilen resulteren per perceel in kleine wijzigingen in de GLG, GVG en GHG, zie tabel 2.2.

Tabel 2.2. Peilveranderingen in habitats

perceel	peilgebied	habitatype	verandering peil (cm)	verandering GXG (cm)	toekomstige GXG (cm-mv)	eisen (cm-mv)
1	Lage Boezem	Blauwgrasland	WP + 10 cm (is al praktijkpeil)	GLG: 5 cm natter t.o.v. vigerende peilen	GLG: 30-85 GVG: 0-50 GHG: 0-25	GLG: 43-79 GVG: 3-21 GHG: -7-20
2	Kikkert-Noord (klein strookje)	Blauwgrasland	WP +21 cm ZP -14 cm	GLG: 5 tot 10 cm droger GVG en GHG: 5 tot 10 cm natter	GLG: 40-75 GVG: 10-40 GHG: 0-10	GLG: 43-79 GVG: 3-21 GHG: -7-20

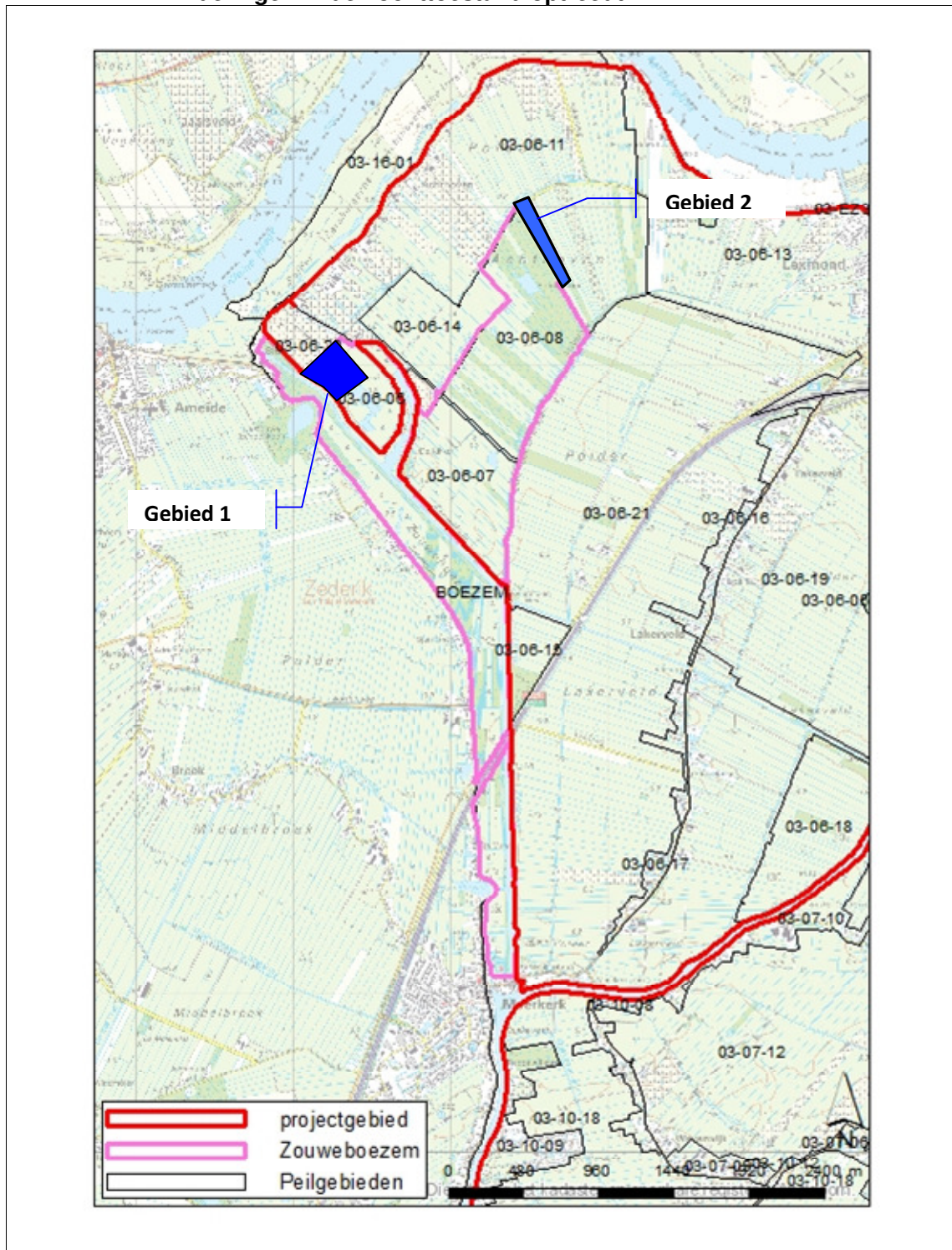
In gebied 1 wordt het winterpeil 10 cm verhoogd ten opzichte van de vigerende peilen. Echter, dit peil is de afgelopen 20 jaar al praktijkpeil in dit gebied (verkeerde inmeting peil-

schaal). In de huidige situatie is de vochttoestand nog niet toereikend is voor de aanwezigheid van blauwgraslanden (GVG en GLG). Mogelijk dat het habitatype glanshaverhooiland (subtype grote vossestaart) zich hier ontwikkeld heeft. Hiervoor is binnen de Zouweboezem echter geen instandhoudingsdoel opgesteld. Er treedt geen verandering op van de peilen ten opzichte van de huidige praktijk situatie, er wordt daarom geen verslechtering voor het habitatype verwacht.

Het is twijfelachtig of het beschermde habitatype in de huidige situatie voorkomt in gebied 2. Indien dit het geval is, dan is de vochttoestand in de huidige situatie niet optimaal (GVG). Als gevolg van de stijging van het winterpeil wordt de toekomstige situatie gunstiger voor het habitatype.

Het peilvoorstel omvat indexering en peilaanpassing in peilgebied Achthoven-West (03-06-14). Dit peilgebied grenst aan het Natura 2000-gebied Zouweboezem. De peilaanpassing betreft een zomerpeilverlaging van 2 cm, die gefaseerd wordt doorgevoerd in 2 a 3 jaar (tot 2016). De peilindexering betreft een geleidelijke zomerpeilverlaging van 2,5 mm/jaar, volgend op de maaiveld daling in het gebied. Door de peilverlaging komt de GLG in Achthoven-West 1 tot 2 cm dieper onder maaiveld te liggen. De effecten van de maatregel in het aangrenzende N2000-gebied zijn niet hydrologisch significant (minder dan 1 cm). Er treedt geen verslechtering op voor de habitattypen.

Afbeelding 2.3. Gebieden binnen Natura 2000-gebied Zouweboezem waarin veranderingen in de vochttoestand optreedt

3. CONCLUSIE

Deze voortoets moet antwoord geven op de vraag of er kans op (significante) negatieve effecten bestaat van het peilvoorstel Vijfheerenlanden op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden Nieuwe Zuider Lingedijk - Diefdijk-Zuid en Zouweboezem. In de paragrafen hierboven, is aangetoond dat negatieve effecten op de aangewezen habitattypen en soorten van de Natura 2000-gebieden niet zijn te verwachten. Voor de natte habitats en soorten die daarvan afhankelijk zijn is eerder een positief effecten te verwachten doordat een peilstijging de negatieve effecten van de verdroging die in de gebieden plaatsvindt tegengaat.

De voortoets toont aan dat de voorgestelde maatregelen in het peilvoorstel voor de Vijfheerenlanden niet leiden tot een verslechtering op de instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats en soorten in de Natura 2000-gebieden. Een negatief effect en daarmee een significant negatief effect wordt uitgesloten. De voorgestelde peilwijzigingen zijn daarom niet vergunningsplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet.

BIJLAGE I ESSENTIETABELLEN N2000-GEBIEDEN

Essentietabel Natura 2000-gebied 105. Zouweboezem

Kernopgaven

3.06	Krabbenscheer-begroeiingen	Behoud en uitbreiding van meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbenscheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern A197.
3.08	Rietmoeras	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340.
3.09	Vochtige graslanden	Herstel glanshaver- en vossenstaartheilanden (grote vossenstaart) H6510_B en blauwgraslanden H6410.
3.11	Vissen en amfibieën	Laagdynamische wateren voor grote modderkruiper H1145, bittervoorn H1134 en amfibieën, zoals kamsalamander H1166.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
Habitattypen								
H6410	Blauwgraslanden	--	>	=				3.09,%,W
Habitatsoorten								
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=			3.11,W
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=			3.11,W
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=			
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=			3.11,W
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=			
Broedvogels								
A021	Roerdomp	--	>	>			5	3.08,W
A029	Purperreiger	--	=	=			100	
A119	Porseleinhoen	--	=	=			9	
A197	Zwarte Stern	--	=	=			40	3.06,W
A292	Snor	--	=	=			20	
Niet-broedvogels								
A051	Krakeend	+	=	=		130		

Legenda

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

W	Kernopgave met wateropgave
%	Sense of urgency: beheeropgave
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Essentietabel Natura 2000-gebied 070. Lingedijk & Diefdijk

Kernopgaven

3.11 Vissen en amfibieën

Laagdynamische wateren voor grote modderkruiper H1145, bittervoorn H1134 en amfibieën, zoals kamsalamander H1166.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven		
Habitattypen										
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=						
H7230	Kalkmoerassen	--	>	>						
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	= (<)	=						
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	= (<)	=						
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	= (<)	=						
Habitatsoorten										
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=					3.11, W
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=					3.11, W
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=					
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>					3.11, W
Broedvogels										
A197	Zwarte Stern		=	=			15			

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
%	Sense of urgency: beheeropgave
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

BIJLAGE II BIOTOOPEISEN HABITATTYPEN

H6510B Glanshaver- en vossenstaart hoilanden (type B vossestaart)

De vossenstaarthoelanden komen vooral voor op klei-, zavel- en klei-op-veengronden in de benedenloop van de rivieren, waar de waterstandschommelingen beperkt zijn, maar waar bodem in de zomer oppervlakkig uitdroogt. Inundaties in de winter worden goed verdragen, en overstroming met rivierwater in winter en vroege voorjaar is op lange termijn mogelijk zelfs noodzakelijk voor de aanvoer van baserijk- en nutriëntenhoudend sediment en verspreiding van zaden. Inundaties in de periode van bloei en vruchtzetting in de zomer worden echter slecht verdragen [natuurkennis.nl].

Tabel II.1 Biotopen Glanshaver- en vossenstaarthoiland (type B) [Synbiosys]

biotopen	
GLG	64-84 cm-mv
GVG	33-48 cm-mv
GHG	19-29 cm-mv

H91E0A,B,C Vochtige alluviale bossen

Dit habitatype omvat bossen die groeien op beek- of rivierafzettingen (van het zogenoemde alluvium of alluviaal) en die direct of indirect onder invloed staan van beek- of rivierwater. De verschijningsvorm loopt sterk uiteen [natuurkennis.nl]. Binnen het projectgebied zijn twee subtypen van dit habitatype aanwezig die liggen in gebieden waar de grondwaterstand enigszins gaat wijzigen in het GGOR. Het betreft subtype A zachthoutoibos en subtype C beekbegeleidend bos.

Tabel II.2 Biotopen zachthoutoibos, type A [Synbiosys]

biotopen	
GLG	20-46cm - mv
GVG	50-86cm - mv
GHG	1- 29cm - mv

Tabel II.3 Biotopen Beekbegeleidend bos, type C [Synbiosys]

biotopen	
GLG	63- 108cm - mv
GVG	20-43cm - mv
GHG	9- 42cm - mv

Tabel II.4 Biotopen habitatsoorten en vogelsoorten Lingegebied en Diefdijk-Zuid [lit. Ministerie van EL&I, soortendatabase + telmee.nl]

soort	biotopen
Bittervoorn	De bittervoorn wordt aangetroffen in stilstaand of langzaam stromend water boven een niet te weke bodem, zoals in sloten, plassen en vijvers. Verder is een goed ontwikkelde onderwatervegetatie vereist, die beschutting geeft aan de jonge vissen. In stromend water kan de vis in de oeverzone worden aangetroffen. De soort kan binnen het gehele projectgebied voorkomen.
Grote modderkruiper	De grote modderkruiper leeft in ondiep, stilstaand of zeer langzaam stromend water waarin veel planten aanwezig zijn en waar op de bodem een dikke modderlaag aanwezig is. De soort wordt het meest aangetroffen in kleine wateren, vooral in poldersloten met een goede waterkwaliteit. Het voorkomen van de soort in het projectgebied is niet waarschijnlijk. In de directe omgeving is de soort aangetroffen, vermoedelijk langs de oostzijde van de Lingedijk.
Kleine modderkruiper	Kleine modderkruipers worden aangetroffen in sloten, beken, rivierarmen en meren. De ideale habitat ligt in stilstaande en langzaam stromende wateren. De soort kan binnen het gehele projectgebied voorkomen.
Kamsalamander	Het is een salamander die voorkomt in kleinschalige, deels agrarische, landschappen vooral bij overgang van bos naar grasland: gebieden met hagen, houtwallen, rijen knotbomen, riet-

soort	biotoopeisen
	kragen, vochtige bosjes en poelen. In de voortplantingsperiode (april-juni) verblijven de volwassen dieren in het water. De soort kan binnen het gehele projectgebied voorkomen.

H6410 Blauwgrasland

In de ideale situatie voor dit habitattype staat in de winter het grondwater aan of op maai-veld, in de zomer zakt de grondwaterstand enkele decimeters of meer weg [lit. natuurken-nis]. Een deel van het Natura 2000-gebied Zouweboezem ligt binnen het projectgebied. Op basis van luchtfoto's van deze delen van het Natura 2000-gebied, kan, gezien de aanwe-zigheid van verschillende ruige en vermoedelijk vochtige graslanden, worden verondersteld dat het habitattype H6410 op verschillende percelen binnen het projectgebied aanwezig zijn.

Tabel II.5 Biotoopeisen Blauwgrasland (H6410)

biotoopeisen	
GLG	43-79 cm-mv
GVG	3-21 cm-mv
GHG	-7-20 cm-mv

Tabel II.6 Biotoopeisen habitatsoorten en vogelsoorten Zouweboezem [lit. Ministe-rie van EL&I, soortendatabase + www.telmee.nl]

soort	biotoopeisen
Bittervoorn, grote modderkruiper, klei-ne modderkruiper, kamsalamander	Zie Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid
Platte schijfhoren	De platte schijfhoren heeft een voorkeur voor helder, stilstaand of zeer zwakstromend water met een rijke plantengroei. De trefkans is het grootst als zowel ondergedoken vaatplanten, draadalgen, als planten met drijvende bladeren aanwezig zijn. Er lijkt een zekere voorkeur voor veenbodems te bestaan, ten opzichte van zand- en kleibodems. De soort leeft zowel in grote plassen en meren als in smalle sloten. Het water mag niet te voedselrijk zijn. De soort is de afgelopen jaren niet aangetroffen in het Natura 2000-gebied.
Roerdomp (B)	De Roerdomp preferereert stilstaand ondiep water met een dichte, uitgestrekte vegetatie van liefst overjarig riet, waarvan voldoende waterriet. Soms komt de soort ook in smalle rietkragen tot broeden. Wateren die geheel zijn omsloten door bos en moerasbossen worden gemeden. Voedselgebieden bevinden zich in de nabijheid van het nest in rustige plassen en sloten met voldoende randbegroeiing. De roerdomp is de afgelopen jaren in het projectgebied waargeno-men.
Purperreiger (B)	De broedbiotoop van de Purperreiger bestaat uit moerassen met een dichte vegetatie van over-jarig riet en verspreide opslag in de buurt van geschikte voedselgebieden (tot 20 km buiten de kolonie in moerassen, veenweidegebieden en polders). De nesten worden gebouwd in (wa-ter)rietvegetaties, op drijftilvegetaties, en in Nederland vooral in struweel of bomen. De soort is de afgelopen jaren meerdere malen in de omgeving van het projectgebied waargenomen.
Porseleinhoen (B)	Het Porseleinhoen prefereert natte en moerassige terreinen, zoals hoogvenen, natte graslan-den, zoetwatermoerassen, geïnundeerde uiterwaarden en verlandingszones van kleiputten, met langdurig plas-dras staande gras-, russen- of zeggenvetatie in liefst open landschap met on-diep, voedselrijk water. De soort broedt ook wel in rietmoerassen en dichtbegroeide oevers van grachten en sloten. Het porseleinhoen is de afgelopen jaren niet in het projectgebied of in de di-recte omgeving ervan waargenomen.
Zwarte stern (B)	De Zwarte Stern is tijdens het broedseizoen gebonden aan zoet water. De broedbiotoop be-staat vooral uit zoetwatermoerassen, vennen, uiterwaarden, plassen en sloten, en oevers van meren en langzaam stromende rivieren. Van belang is de aanwezigheid van drijvende water-

soort	biotoopeisen
Snor (B)	<p>planten waarop de nesten worden gebouwd. Van deze soort zijn waarnemingen uit de omgeving bekend.</p> <p>De broedbiotoop van de Snor bestaat uit moerasgebieden met uitgestrekte vegetaties van riet, lisdodde, zegge of galigaan en daarnaast uit grienden, broekbossen en opsputterreinen. Van belang voor de soort zijn zangposten in de vorm van struiken. Het nest wordt gebouwd in ruige vegetaties op of nabij de bodem, zodat de soort erg gevoelig is voor schommelingen in de waterstand. De snor is de afgelopen jaren in en in de omgeving van het projectgebied waargenomen.</p>
Krakeend (NB)	<p>De Krakeend komt voor op allerlei zoete of zoute wateren. In augustus bevinden de belangrijkste pleisterplaatsen zich in Friesland, de Flevopolders, de Biesbosch, de infiltratiegebieden in de duinen en langs de randen van het IJsselmeergebied. In de winter zijn vooral het IJsselmeergebied, de noordelijke Delta en het benedenrivierengebied van belang. Daarnaast worden allerlei wateren in Utrecht, Noord- en Zuid-Holland en Friesland gebruikt als pleisterplaats. De krakeend is de afgelopen jaren in en in de omgeving van het projectgebied veelvuldig waargenomen.</p>

